

Fordítói–szaknyelvi specializációs portfólió teljesítése

Anglisztika Intézet: Angol Nyelvészeti Tanszék

Az alább részletezett portfóliót a fordítói–szaknyelvi specializáció elvégzése után és az államvizsga letétele előtt kell összegyűjteni és elküldeni elektronikus formában a droth.julia@kre.hu és a kovacs.timea@kre.hu címekre.

A portfólió **leadásának határideje**: az adott félév szorgalmi időszakának utolsó péntekén de. 12:00-ig.

A portfólió az elvégzett fordítói–szaknyelvi specializációs kurzusok anyagára épül, amelyek közül a portfólió megalkotásához és így a specializáció sikeres elvégzéséhez **50 kreditnyi** teljesített kurzus szükséges.

A specializáció gyakorlati moduljához kapcsolódó kurzusok (pl. *Speciális nyelvfejlesztés*) anyagait nem kell a portfólióba beletenni. Bele kell viszont tenni olyan anyagokat, amelynek kurzusait esetlegesen a másik, *Irodalmi–kulturális specializációból* vették fel (pl. irodalmi, történelmi kurzusok).

A portfólió célja, hogy (szelektív) áttekintést adjon a hallgató által elvégzett kurzusokon tanultakról.

Fontos tudnivaló, hogy az Ön által elvégzett minden specializációs kurzushoz kapcsolódóan kérünk anyagot a portfólióba. Azaz minden Ön által elvégzett fordítói kurzushoz tartozzon egy-egy fordítás, valamint mindegyik Ön által elvégzett szaknyelvi kurzushoz tartozzon egy-egy előadás/beszámoló/esszé/szókincslista stb. (a részleteket lásd alább!). Az egyéb jellegű kurzusoknál (pl. az irodalmi-kulturális specializáció kurzusai (ha Ön vett fel ilyet e specializáció részeként) vagy olyan óránál, ahol nem kifejezetten fordítás jellegű tevékenységet végeztek (pl. Bevezetés a fordítás elméletébe, Közgazdasági alapismeretek), szintén kérünk olyan anyagot beletenni a portfólióba, amelyet Ön állított elő, és amely az Ön adott kurzuson való tevékenységét, készülését, tanulmányi előmenetelét tükrözi. Ez utóbbi lehet esszé, előadásvázlat, dolgozat, házi dolgozat, szógyűjtemény stb. a kurzusnak megfelelően.

A portfóliót angol nyelven kell megírni (tehát angol nyelvű az előlap stb., de nem angol nyelvűek nyilvánvalóan a magyar nyelvű fordítási szövegek, illetve a szövegtipológiai elemzések; kivéve ha az utóbbit a hallgató – saját elhatározásából – angol nyelven kívánja elkészíteni).

A portfóliót szövegszerkesztőn kérjük írni. A portfólióban beadható a hallgató által korábban eredetileg (esetlegesen) kézzel írott munka is (pl. saját előadásvázlat, zárhelyi dolgozat), amennyiben ennek a dokumentumnak nem létezik szövegszerkesztett változata, és amennyiben a kézírás valóban (!) olvasható. Ebben az esetben az eredeti dokumentumot fénymásolva vagy szkennelve csatolhatják.

A portfólió felépítése a következő:

- ✓ előlap a portfólió és hallgató adataival (portfólió neve, név, szak [minor], elérhetőségek, beadás féléve)
- ✓ a specializáció kapcsán elvégzett kurzusok nevének és az elvégzés félévének felsorolása
- ✓ tartalomjegyzék (megjelölve az anyagokhoz kapcsolódó kurzusokat és az azokat oktató tanárokat)

- ✓ az elvégzett fordítói kurzusok anyagához kapcsolódóan (ha voltak ilyenek):
 - egy szabadon választott, 1800–2000 **n v a g y** két 900–1000 n terjedelmű, magyar nyelvű szöveg angolra fordítása (lehet olyan szöveg is, amit az órán feldolgoztak, vagy lehet új szöveg is)
 - egy szabadon választott, 1800–2000 **n v a g y** két 900–1000 n terjedelmű, angol nyelvű szöveg magyarra fordítása (lehet olyan szöveg is, amit az órán feldolgoztak, vagy lehet egy új szöveg is)
 - egy angol és egy magyar nyelvre fordított szöveg szövegtipológiai elemzése (lásd például Reiss 1976¹, Nord 1997²), amelynek minimálisan érintenie kell a következő szempontokat: milyen médiából való a szöveg, a szöveg keletkezési ideje; milyen témában, milyen műfajban, milyen olvasóközönségnek, mi jellemzi a szöveg regiszterét; mi az adott szöveg kommunikatív (retorikai) célja; a kommunikatív helyzetnek megfelelően milyen szempontokat kellett mérlegelni a fordításkor, ennek megfelelően milyen fordítói döntések születtek.

Amennyiben több fordítást ad be, akkor is elég összesen 1800 n terjedelmű angol és 1800 n terjedelmű magyar nyelvű szöveg szövegtipológiai elemzése. Amennyiben kizárólag olyan órákra járt, ahol összességében véve csak egy irányba fordítottak, akkor értelemszerűen csak egy szövegtipológiai elemzést kérünk (azaz ha csak pl. angolra fordítottak az órákon, akkor csak egy lefordított angol nyelvű szöveg elemzését kérjük). A magyarról angolra, illetve az angoloról magyarra fordításhoz egyaránt magyar nyelvű elemzést készítsenek.

Példa szövegtipológiai elemzésre:

A forrásnyelvi szöveg megjelenési helye és ideje: Pénzügyi Szemle (negyedévente megjelenő közpénzügyi szakfolyóirat), 2014

A célnyelvi szöveg megjelenési helye: hasonló, pénzügyi témákkal foglalkozó folyóirat, például Public Finance Review

Forrásnyelvi és célnyelvi olvasóközönség³: pénzügyi ismeretekkel rendelkező és a pénzügy iránt érdeklődő olvasók

Szövegtípus⁴: információközpontú

Retorikai cél⁵: az olvasók ismereteinek bővítése, tájékoztatás

Műfaj⁶: pénzügyi tanulmány

Regiszter (lexikai)⁷: pénzügyi szakkifejezésekben bővelkedő szöveg, jogi terminusokkal

Regiszter (grammatikai)⁸: többszörösen összetett, bonyolult mondatok

Főbb fordítói megfontolások és döntések⁹:

¹ Részletesebben lásd: Károly K. 2007. *Szövegtan és fordítás*. Budapest: Akadémiai Kiadó (4. fejezet), valamint Klaudy K. 2004. *Bevezetés a fordítás elméletébe*. Budapest: Scholastica (4.5 rész)

² Nord, C. (1997): *Translating as a purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained*. Manchester: St. Jerome Publishing.

³ A forrásnyelvi és célnyelvi olvasóközönséget külön nevezzük meg, ha eltérő a két társadalmi / szakmai csoport

⁴ Szövegtípus lehet: információközpontú – felhívásközpontú – formaközpontú

⁵ Retorikai cél lehet: narráció – leírás – bemutatás – meggyőzés, érvelés – szórakoztatás - ironia stb.

⁶ Műfaj: számtalan műfaj létezik, például szakmai vagy tudományos közlemény, tudományos hír, könyvbírálat, használati útmutató, termékleírás, újsághír, esszé, forgalmazási szerződés, utazási prospektus

⁷ Lexikai regiszter lehet például: általános szókincs (semleges, népszerű, művelt) – szakszókincs – tájnyelv – archaikus nyelv – gyermeknyelv – ifjúsági nyelv stb.

⁸ Grammatikai regiszterben elemezni lehet: az általános alany/az olvasó megszólításának száma és személye; aktív-passzív szemlélet; mondat típus (egyszerű – összetett – többszörösen összetett; kijelentő, kérdő, felkiáltó, óhajtó); szó szerkezetek (kéttagú, többszörös alárendelések, többszörös mellérendelések)

⁹ A célnyelvi szöveg funkciójának és az olvasóközönség igényeinek megfelelő lexikai, grammatikai, szövegtani eszközök használata; a célnyelvi szöveg kohézióját és gördülékenységét szolgáló lexikai, grammatikai választások, fordítási műveletek vázlatos leírása.

- a szövegek fordítástechnikai elemzése az alkalmazott átváltási műveleteket bemutatva és azok használatát indokolva Klaudy 2005¹⁰ alapján. Mind az idegen nyelvre, mind a magyarra fordított szöveg esetében 10-10 átváltási műveletet kell bemutatni magyar nyelven (hacsak a hallgató nem szeretné ezt angol nyelven írni, amire lehetőség van, de nem elvárás).
- ✓ minden elvégzett szaknyelvi kurzus anyagából (ha voltak ilyenek): **egy** választott téma kidolgozása, amely a téma szókincsét bemutatja. Ez történhet:
 - i) a kurzuson a témában tartott előadás/beszámoló vázlatának vagy
 - ii) a kurzusra a témából írt esszé anyagának mellékelésével vagy
 - iii) a kurzushoz kapcsolódóan írt szódolgozat vagy szókincslista mellékelésével.
- ✓ minden elvégzett nem fordítási és nem szaknyelvi jellegű kurzus anyagából (ha voltak ilyenek): az adott kurzus anyagának elsajátítását bizonyító, Ön által előállított és az adott kurzuson való tevékenységét, készülését, tanulmányi előmenetelét tükröző anyagok. Ez utóbbi történhet:
 - i) a kurzuson a témában tartott előadás/beszámoló vázlatának vagy
 - ii) a kurzusra a témából írt esszé anyagának mellékelésével vagy
 - iii) a kurzushoz kapcsolódóan készült szódolgozat vagy szókincslista mellékelésével vagy
 - iv) a kurzushoz kapcsolódóan írt dolgozat, házi dolgozat mellékelésével vagy
 - v) a kurzushoz kapcsolódóan megalkotott szógyűjtemény mellékelésével vagy
 - vi) egy a kurzushoz kapcsolódóan írott egyéb mű, alkotás mellékelésével a kurzusnak, illetve annak jellegének megfelelően.

A portfólió minden választott szaknyelvi témájánál világosan tüntesse fel a hozzá kapcsolódó kurzus címét és kódját, valamint a teljesítés félévét is. Kérjük, megfelelően dokumentálja a felhasznált forrásokat is (lásd *Thesis and Essay Writing Guide*).

A portfólió minősítését a hallgatói teljesítmény megfelelt/nem felelt meg értékelése adja, amelyet a hallgatóval az államvizsga előtt közölni fogunk a jegynek a Neptunban történő regisztrálása révén; érdemjegyet a portfólióra nem adunk.

A fordítói beadványok értékelése a következő szempontok és százalékos megoszlás alapján történik:

- ✓ a fordított szövegek értékelése: (1. Tartalom: Tartalmi pontosság, az üzenet átvitele; Reáliák kezelése, terminológia, lexikai elemek jelentése; 2. Stílus/regiszter: Műfaji jegyek, hangvétel; 3. Nyelvtan: Érthetőség, olvashatóság, kohézió, logikai szerkezet; 4. Forma: Helyesírás, központosítás, a szöveg tagolása, tördelés, szövegszerkesztés, a fordítást támogató elektronikus eszközök használata, [ön]lektorálás) mind az idegen nyelvre, mind a magyarra fordított szövegek esetében: 25–25%;
- ✓ a szövegtipológiai elemzés értékelése: az elemzés, fordítói végjegyzet megléte és minősége, a szövegtipológiai és a fordítási problémák, jellemzők leírásának pontossága: 25%;
- ✓ az átváltási műveletek besorolásának pontossága, azok használatának indoklása: 25%.

A szaknyelvi beadványok értékelésének szempontjai:

¹⁰Részletesebben lásd: Klaudy K. 2005. *Bevezetés a fordítás gyakorlatába*. Budapest: Scholastica.

- ✓ a téma relevanciája, újszerűsége
- ✓ az bemutatott szókincs mennyisége és relevanciája (legalább 15, a hallgató számára új szókincselem felhasználása és pontos meghatározása)
- ✓ a tartalom és a feldolgozás minősége (alapossága, információtartalma)
- ✓ a felhasznált források és azok megfelelő dokumentálása (*Thesis and Essay Writing Guide* alapján)

Amennyiben a fenti szempontok háromnegyede „megfelelő” értékelést kap (70%-os vagy annál magasabb teljesítmény), a portfólió is a „megfelelt” értékelést kapja.

Jó munkát kívánnak az Angol nyelvészeti tanszék fordítói-szaknyelvi specializáció oktatói!

A portfólióval kapcsolatos kérdéseikkel tanszéki titkárnőkhöz, Bauerné Kiss Rékához, illetve a kurzusok oktatóihoz, valamint Bernhardt Dórához vagy Dróth Júliához fordulhatnak.

A portfólióhoz kapcsolódó követelményeket összeállították:

Dr. Bánhegyi Mátyás
Bernhardt Dóra
Dr. Tóth Sára
Átdolgozta: Dr. Dróth Júlia

Budapest, 2020. szeptember 1.

Részletes fordításértékelési szempontok

Szempont	A szempont részletezve	Adható pontszám	Százalék
Tartalom	<ul style="list-style-type: none"> • Tartalmi pontosság, az üzenet átvitele (írói szándék, koherencia, értelmi hangsúlyok) • Reáliák kezelése, terminológia, lexikai elemek jelentése 	0–7 pont	35%
Stílus, regiszter	Műfaji jegyek, hangvétel, a célkultúra alkalmazása, figyelembevétele a célnyelvi olvasók igényei szerint	0–4 pont	20%
Nyelvtan	Érthetőség, olvashatóság, kohézió, logikai szerkezet	0–5 pont	25%
Forma	Helyesírás, központosítás, a szöveg tagolása, tördelés, szövegszerkesztés, a fordítást támogató elektronikus eszközök használata, (ön)lektorálás	0–2 pont	10%
Elemzés és végjegyzet	Előzetes elemzés, fordítói végjegyzet megléte és minősége	0–2 pont	10%
ÖSSZESEN		0–20 pont	0–100%

Kiemelkedően jó, kreatív megoldás: plusz 1 pont/1 db